

Enerji Petrol Gaz'a konuşan EPDK LPG Piyasası Dairesi Başkanı Cemalettin Tüney, 2013 yılında piyasa denetimlerinin süreceğinin altını çizdi. Tüney, sorumlu müdür uygulamasındaki aksaklıkların giderileceğini söyledi.

Aylin Bilekli

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Dairesi Başkanı Cemalettin Tüney, LPG sektöründe 2012 yılını Enerji Petrol Gaz için değerlendirdi. 2013 yılında piyasa denetimlerinin süreceğinin altını çizen Tüney, yeni genelge ile uygulamaya geçen sorumlu müdür yükümlülüğünün hizmet kalitesini artırmaya yönelik bir adım olduğunu vurguladı "Aksaklıklar zamanla giderilecektir" dedi. İşte Cemalettin Tüney'in Enerji Petrol Gaz Ankara Temsilcisi Aylin Bilekli ile sektöre dair yaptığı şöylesi...

2012 yılını EPDK LPG Dairesi açısından değerlendirir misiniz? Nasıl geçti?

Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Dairesi Başkanlığı olarak 5307 Sayılı Kanun'da tanımlanmış görev ve sorumluluklar çerçevesinde bundan önce olduğu gibi 2012 yılında da çalışmalara devam edilmiştir.

2012 yılında daha çok ürün kalitesi ve piyasa faaliyetlerinin daha da güvenli hale getirilmesine yönelik çalışmalar üzerinde durulmuştur. Daha önceki yıllarda, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı personelinin LPG numunesi alma konusunda TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Enerji Enstitüsü tarafından düzenlenen programlar kapsamında eğitim alması sağlanmıştır. Ayrıca LPG numunesi taşınması amacıyla özel olarak tasarlanmış 10 adet araç Bakanlığın kullanımına tahsis edilmiştir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Araştırma Laboratuvarından hizmet alımı gerçekleştirilmiştir. Böylelikle LPG kalitesine ilişkin denetimlerin yapılabilmesi için gerekli altyapının oluşumu sağlanmıştır. Denetim Dairesi Başkanlığı ile birlikte oluşturulan denetim programı kapsamında LPG dolmu ve/veya depolama tesislerinden numune alımı işlemlerine başlanmıştır. 2013 yılı içerisinde denetimlere devam edilecektir. Buradaki en büyük amaç tüketiciye standartlara uygun ve güvenli ürünün ulaşması konusunda en üst seviyeye ulaşmaktır.

Bir başka önem verdiğimiz husus, LPG faaliyetlerinde kullanılan tesis ve ekipmanların standartlara uygun olarak kurulumu, tamiri, bakımı ve onarımı konusudur. Son yıllarda tesislerden kaynaklı kazalarda ciddi bir azalma olsa da bu kazalara daha da azaltmak amacıyla LPG tesislerine ve LPG karayolu tankerlerine yapılacak olan müdahalelerin konusunda uzman kişilerce yapılmasının sağlanması ve bu müdahalelerin kayıt altına alınmasına ilişkin çalışmalar 2012 yılında başlamış olup içinde bulunduğumuz yılın içinde tamamlanması hedeflenmektedir.

“Sorumlu müdür katkı sağlayacak”

Ayrıca 2012 yılı içerisinde LPG Sorumlu Müdür ve Eğitim Yönetmeliğinde değişikliğe gidilmiştir. Yönetmelikte yapılan değişiklikle, sektörün ihtiyaçlarının karşılanması ve LPG oto gaz kullanıcıların daha kaliteli hizmet alması hedeflendi. Sektörden, tarafımıza bu konuda gelen en büyük yakınma, sorumlu müdürlerden yeterince fayda sağlanamadığı ve yeterli sayıda sorumlu müdür bulunamadığı yönündeydi. Daha önce sadece makine, kimya, evre ve petrol ve doğal gaz mühendisleri sorumlu müdürlük yapabiliyordu. Yeni yönetmelikte sorumlu müdürlük yapabileceklerin sayısında artışı gidildi. Ayrıca bilindiği üzere daha önce sorumlu müdürler 5 farklı istasyonda görev alabilmekteydi. Yeni yönetmelikle, sorumlu müdürler sadece bir tek oto gaz istasyonunda görev alabilecek. Sorumlu müdürlerin görev ve sorumlulukları çok daha net bir şekilde tanımlandığı için sektörün kontrolünde çok önemli bir katkı sağlayacaklarını düşünüyoruz.

“Pasta küçüldü, pay arttı”

2012 yılını sektörel açıdan değerlendirir misiniz? Geçtiğimiz yıla göre değerlendirdiğinizde sektörün yaşadığı sorunlarda gerileme var mı?

LPG, lkemizin enerji talebinin karşılanmasında her zaman önemli rol üstlenmiştir. Ayrıca kaynak çeşitliliğin sağlanması anlamında LPG'nin ülkemizin enerji portföyünde her zaman yer alması gerektiğini düşünüyoruz. LPG ayrıca sanayide ve konutlarda doğal gazın ikamesi bir ürün iken otomotiv sektörün benzinin ve motorinin ikamesi olarak karşımıza çıkmakta bu durumda LPG'nin önemini pekiştirmekte.

LPG piyasasının düzenlenmesi görevi Kurumumuza verildiği tarihten bu yana sektörün sorunları ile yakından ilgilenmeye devam etmekteyiz. Aynı şekilde tüketicilerden gelen görüş ve şikyetleri de değerlendirerek piyasasının her geçen gün daha da sağlıklı bir yapıya ulaşmasını hedeflemekteyiz.

LPG sektörü doğal gaz kullanımının ülkemizde hızla artmasıyla küçülen bir pazar. 2000 yılında ülkemizin enerji, ihtiyacının yaklaşık olarak % 6'sı LPG den karşılanmakta iken bu oran 2011 yılında %3,5'a gerilemiştir. Miktar olarak ise yıllık tüketim 4.5 milyon tondan 3.7 milyon tona gerilemiş durumda. Ayrıca piyasada faaliyet gösteren dağıtıcı sayısı da ciddi bir şekilde artış yaşanmış. Bir başka deyişle pasta küçülürken bu pastadan pay almaya çalışanların sayısı artmıştır. Bu durumda sektörün en büyük önceliği haliyle LPG'nin tüketimini ve enerji arzındaki payının artırılması olmaktadır. Bilindiği zere LPG üzerinde vergi yükü doğal gaza kıyılrsa hayli yüksektir. Bu durum doğal gazın ulaşılabilir olduğu şehir merkezlerinde, tüplü LPG pazarında ciddi bir daralmaya neden olmakta bununla birlikte doğal gaza ulaşım şansı olmayan kullanıcılar için halen önemi korumakta. Oto gaz pazarı ise ülkemizde hızla büyümeye devam etmekte, son beş yılda ortalama yıllık %8 büyüme göstermekte tüplü ve dökme pazarlarındaki azalışı telafi etmekte. Oto gaz pazarının daha hızlı büyümesi ve LPG'nin alternatif alanlarda kullanılması hususları sektörün önceliği halinde. Bu konuda sektörle işbirliği halindeyiz tüketicinin ve ülkenin de yararına olan her türlü düzenlemeyi sonuna kadar destekliyoruz.

“Sektör ile sağlıklı ilişkiler önemli”

EPDK LPG Dairesi ile sektör oyuncularını arasındaki iletişim ağı nasıl işliyor?

Kurumuzun, kuruluşundan bu yana, en önemli önceliklerinden biri de paydaşlarıyla sağlam bir ilişki oluşturmak olmuştur. Bu paydaşlardan hiç kuşkusuz en önemlilerinden biri de sektörde faaliyet gösteren şirketlerdir. LPG Piyasası Dairesi de bu minvalde sektörle ilişkilerine önem vermektedir. Sektörden tarafımıza ulaşan her türlü görüş ve öneri titizlikle değerlendirilmektedir. Sektör oyuncularının oluşturduğu derneklerle de sıkı işbirliğimizi 2012 yılında da devam etti, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin bünyesindeki LPG sektör meclisi ve bu meclise bağlı çalışan alt komitelere katılıma azami önem göstermekteyiz. Meclis ve alt komite çalışmalarında, sektörün sorunlarına bire bir öğrenme ve çözüm üretme şansı yakalıyoruz. Ayrıca bu çalışmaların, gerek Kurumumuzla gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla, sektörün ilişkilerinin sağlıklı yürümesi açısından önem vermektediriz.

“Kırsalda kullanıma desteğimiz tam”

LPG tüketiminin kırsalda yaygınlaştırılması ve kullanım alanları olarak yaygınlaştırılması ile ilgili plan ve öngörüleriniz nedir?

Sektörün önem verdiği hususlardan biri kırsal alanda LPG kullanımının teşvik edilmesi hususudur. Kırsal alanlar başta olmak üzere odun ve tezek gibi katı atıklar; ekonomik durum, eğitim, farkındalık seviyesi ve erişim imkânı gibi sebeplerden dolayı modern enerji alternatiflerine göre halen ciddi miktarda kullanılmaktadır. LPG gibi modern enerji kaynaklarının, insan ve çevre sağlığı, eğitim, rahatlık koşulları ve üretim gibi konulardaki olumlu etkileri göz ardı edilemez. UNDP ve Dünya LPG Derneği Gana, Honduras, Güney Afrika, Fas, Vietnam ve Çin gibi ülkelerde benzer projeler yürüttüklerini biliyoruz. İlgili grupların işbirliğiyle yapılan çalışmalara dayanarak bu ülkelerde gözlemlenen olumlu gelişmeler Türkiye için de gözlemlenebilir ve bu kapsamda hem LPG sektöründe hem de kırsal alanın yaşam standartlarında gelişme hedeflenebilir. Bu konuda sektörün atacağı adımlara Kurum olarak her zaman desteğe hazır olduğumuzu ifade etmek isterim.

Sorumlu müdür uygulaması ile ilgili düzenlemesinin ardından TMMOB vermesi gereken eğitimlerde sıkıntılar yaşandığını bayiler aracılığı ile sık sık dile getiriyor. Bu durumu değerlendirir misiniz? Daireniz bunun için TMMOB ile çalışıyor mu? Düzenlemeden geri adım gündeme gelebilir mi?

Bildiğiniz üzere Sorumlu Müdür ve Eğitim Yönetmeliğinde yakın zaman içinde ciddi değişikliklere gidildi, bu değişikliklerin sektöre olumlu şekilde etki edeceğini düşünüyoruz. Yaşanan bu değişiklikler sonucunda uygulamada bazı aksaklıklar yaşanmasını normal görüyoruz. Ancak hem TMMOB ile hem de sektörle bu aksaklıkların bir an önce giderilmesi için çalışma halindeyiz. Yeni yönetmeliğin sektörün ihtiyaçlarının karşılanması açısından ileri bir adım olarak değerlendiriyoruz. Ayrıca uygulamaların iyileştirilmesi ve sorumlu müdürlerin daha etkin bir şekilde istasyonlarda görev alması adına çalışmalarımız devam ediyor.

“Rol model: Türkiye”

2012’de uluslararası organizasyonlarda Türkiye’yi temsil ettiniz. Buradan aldığınız izlenimlere göre Türkiye LPG sektörü nasıl değerlendiriliyor?

Türkiye LPG piyasası özellikle oto gaz segmentini ele aldığımızda gerek pazar büyüklüğü açısından gerekse yapılan düzenlemelerin niteliği açısından dünyada başta gelen birkaç ülkeden biri konumunda. Elektrik Piyasası Kanunu, Kuruma, uluslararası organizasyon ve teşkilatların LPG piyasasına ilişkin uygulamalarını izleme görevini vermiştir. Bu görev doğrultusunda yurtdışında yapılan organizasyonlara katılım sağlıyoruz. 2012 yılında da gerek ben gerek Daire personelimiz yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen birçok uluslararası faaliyete katıldık. Bu organizasyonlarda, ülkemizin tüketim hacmi ve oto gaz pazarının hızla büyümesi diğer ülkelere takip edildiğini görüyoruz. Ancak bu büyümenin önemli nedenlerinden biri olan Kurumumuzca gerçekleştirilen hukuki, teknik ve ekonomik düzenlemelerden haberdar olmadıklarını görüyoruz. Bu organizasyonlar bu bilgilerin paylaşılması açısından oldukça önemli. Oto gaz pazarı hızla büyüyen bir çok ülkeye rol model olabilecek bir LPG Pazar yapısına sahip olduğumuzu düşünüyorum. Ülkemizin geldiği bu nokta hem sektör oyuncularını hem de bizler oldukça mutlu etmekte ayrıca ülkemizin imajına da olumlu katkıları yadsınmaz.

“LPG’de de otomasyon mümkün”

LPG sektörü için de tıpkı akaryakıtta olduğu gibi bir otomasyon uygulaması gündemde olabilir mi?

Akaryakıt sektöründe, otomasyon uygulaması henüz ilk döneminde, Daire olarak bu çalışmaları yakından takip etmekteyiz. Bilindiği üzere istasyonların birçoğunda LPG ve akaryakıt satışı birlikte yapılmakta, bu sayede akaryakıt otomasyonu sisteminin altyapısını kullanarak çok daha kolay bir şekilde LPG piyasası içinde bir otomasyon sistemi kurulması mümkün görülmekte. Akaryakıt sektörünün deneyimlerinden de faydalanarak, sektörün kendine özgü yapısını ve otomasyon sisteminin sağlayacağı fayda ile sektörü üzerinde yaratacağı ek maliyeti ve bunun tüketiciye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına sağlayabileceği fayda göz önünde bulundurarak bir sonuca varmayı hedefliyoruz.

“Olumsuz imaj giderildi”

Verilere göre oto gaz kullanımındaki artış bu yıl da dikkat çekici. Bu durumun dökme gaz gibi diğer türevler üzerinde baskı yaratabileceğini düşünüyor musunuz?

Türkiye oto gaz pazarı, son 10 yıl içerisinde % 100 üzerinde bir büyüme kaydetti, 2012 yılı itibariyle, Dünyanın ikinci, Avrupa’nın ise en büyük pazarı durumunda. Dairemiz kurulduğundan beri ise oto gaz pazarı istikrarlı büyümesini sürdürmekte. 2012 yılı itibariyle LPG ile çalışan araç sayısının 4 milyona yaklaştığını tahmin ediyoruz. Otomobil araç parkını göz önüne bulduğumuzda, ülkemizdeki her 10 araçtan 4’ü LPG kullanıyor, bu oran dünyadaki en yüksek oran. Oto gazın ülkemizde bu kadar yaygın kullanılmasının en büyük nedeni hiç kuşkusuz benzine kıyasla daha ekonomik bir yakıt olması, bununla birlikte Kurumumuzun ve sektör oyuncularının da katkısıyla, LPG’nin tüketici gözündeki olumsuz ve güvensiz yakıt imajının eritilmesinin de LPG’nin popülerliğine katkısının büyük olduğunu düşünüyorum.

Söylediğiniz gibi 2012 yılı içerisinde de oto gaz pazarında beklentilerimiz çerçevesinde bir büyüme yaşandı. Bu durumun dökme veya tüplü pazarlar üzerinde bir baskı yaratması söz konusu değil, çünkü oto gazın muadili ürün benzinin tüketiminde, bu baskı sonucu son

yıllarda azalma göze çarpmakta. Dökme gaz piyasasındaki ciddi daralmanın en büyük nedeni ise doğal gazla, vergi farklılığı sebebiyle rekabet edememesi.

“Daralan payı oto gaz telafi edecek”

2013 yılında sektörel verilere ilişkin beklentileriniz neler?

Son 5 yıla baktığımızda Türkiye LPG piyasasının oldukça istikrarlı bir yapı içerisinde gelişmesini sürdürdüğünü görmekteyiz. Oto gaz piyasası geçtiğimiz dönemde yıllık %8 civarında bir büyüme hızı yakalamış durumda, 2013 yılı içerisinde, bu oranda bir büyümenin devamını bekleyebiliriz. Bununla birlikte özellikle vergi düzenlemelerin yaşanabilecek değişiklikler pazarın büyüme hızını etkilemesi her zaman mümkün görülmekte. Tüplü ve dökme segmentlerinde ise son 10 yıldır doğal gaz ağının ülkemizde hızla genişlemesi sonucu ciddi miktarda daralmış durumda, önümüzdeki dönemde doğal gaz kullanıcı sayısındaki artışa paralel olarak bu segmentlerde daralma yaşanması kaçınılmaz görülmekte. Bu daralmanın oto gaz segmenti tarafından telafi edileceğini düşünüyorum.

“İstikrarlı piyasa milli rolümüz”

Bu yıl da benzeri organizasyonlar gündemde olacak mı?

Ülkemizin LPG piyasasını ve Kurumumuzu yurtdışında anlatmanın bir süreç olduğunu düşünüyorum. 2013 yılı içerisinde de bu süreci sürdürmeyi doğal olarak düşünüyoruz. Ayrıca yabancı yatırımcılarına Türkiye'nin hızlı büyüme süreci içerisinde artan enerji talebini ve ülkemiz enerji piyasalarının güvenli ve istikrarlı bir yatırım ortamı içinde bulunduğunu anlatmanın milli bir görev olduğunu değerlendiriyorum.